

Становище

от проф. д-р Тони Димитрова Шекерджиева-Новак (АМТИИ)
по конкурс за академичната длъжност „доцент”,
обявен за нуждите на НМА „П. Владигеров”, София,
професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство

В конкурса за академична длъжност „доцент” участва един кандидат – д-р Елена Каралийска.

Приложена е подробна справка за дейността ѝ като преподавател по камерна музика и като акомпанятор на редица певци при техните изяви на концертния подиум и при представянето им на национални и международни конкурси.

Кратко творческо и биографично представяне:

Каралийска завършва с отличие НМА „проф. Панчо Владигеров”, гр. София, в класа по пиано на проф. Лиляна Антова и специализира клавирен съпровод при проф. Лили Попова. Работи с полските вокални педагози проф. Фолтин, проф. Донат, проф. Виткиевич, проф. Домбровски, сътрудничи на Съюза на японските музикални дейци - „Онгаку но Томо” в Токио, Япония.

Като щатен акомпанятор във Вокалния факултет на НМА „проф. Панчо Владигеров”, Каралийска работи с професорите Руско Русков, Иван Вульпе, Лилия Стефанова, доц. Лиляна Жабленска, доц. Констанца Вачкова, проф. Мила Дюлгерова, проф. Нико Исаков, проф. Христо Игнатов, проф. Ивайло Кринчев.

От 2007 г. е главен асистент и преподавател по камерно пеене в НМА „проф. Панчо Владигеров”, където през 2015 защитава докторска степен по музикознание и музикално изкуство.

Основна част в представените материали за академично израстване заема хабилитационният труд на д-р Елена Каралийска :

„Интерпретационни и стилистични анализи на песните на Мечислав Карлович”. Той е естествено продължение на намерението на Каралийска да представя песенни образци на полски композитори, които да бъдат ползвани в педагогическата и концертната дейност на НМА „проф. П. Владигеров”. Изследването се появява скоро след защита на докторската ѝ дисертация на тема: **„Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености на песенното творчество на Станислав Монюшко”.** Настоящото проучване е от полза за нашата музикална култура, като първо за тази част от творчеството на Карлович на български език. Представените авторски анализи на песните на този бележит композитор и цялостната библиография по темата са безспорен принос на труда. Чрез това изследване са доразвити и някои интересни проблеми, свързани с изпълнението на произведения на полски композитори. Поздравявам Каралийска за написаното, за интереса ѝ към полската музика. Като дългогодишен изследовател на тази част от световното музикално наследство, считам че то е благодатно поле и за бъдещи перспективни ценни изследвания.

Представен главно чрез песенното си творчество (всички 22 песни), Карлович става разбираем за българските изпълнители и музиковеци, чрез анализите, представени за първи път в българското музиковедие. Проследяват се и водещите тенденции в появата и развитието на културно –естетически течения, като *неоромантизъм* и *модернизъм* в Полша. Изследват се и се обобщават стилистичните и интерпретационни особености на песните на композитора, направена е характеристика на музикалния език, коментирана е спецификата при работа над поетичния текст на полски език. Изцяло подкрепям извода на Каралийска: *„... че за да се запази музиката на полския стих и да се предадат всички нюанси на музикалната палитра е добре песните както на Монюшко, така и на Карлович да се изпълняват на полски език.”* (стр. 152 от труда). Чрез превода и транскрипцията на изследваните вокални творби, Каралийска със сигурност улеснява преподавателите и изпълнителите в стремежа им към *„...по-доброто разбиране на особеностите на песните на Карлович и по-бързото усвояване на този нов репертоар”*. (стр. 6)

Огромният опит на д-р Каралийска в работата ѝ с различни певци и вокални педагози ѝ дава смелост и основание да търси начини за разширяване кръгозора на младите певци с творби, богати на

психологически състояния, да изисква от изпълнителите активиране на творческото им мислене. Основна тема на научния труд: „*Интерпретационни и стилистични анализи на песните на Мечислав Карлович*” е изграждането на камерното дуо певец-пианист. Постигането на единомислие и единодействие, темата за партньорството в камерното музициране, както и работата в екип, Каралийска извежда в анализите на песните. Счита за особен принос на изследването именно разкриването ролята на пианиста - педагог при подготовката и интерпретацията на камерната творба.

В хабилитационния труд се проследяват и взаимовръзките между съдържанието, формата, структурата и комплекса от изразни средства, които използва М. Карлович. Направена е и систематизация по реда на създаването им на всички произведения на композитора. (Прилож. № 2)

Убедена съм, че песните и анализите могат да се използват от преподавателите и студентите във висшите и средни учебни заведения изучаващи класическо пеене в работата им и при подготовка и участие в национални и международни песенни конкурси. В тази връзка искам да изтъкна многобройните завоювани награди на различни конкурси, в които д-р Каралийска е партньор на участниците. (III място на конкурса „Монюшко”, Варшава – 1993, 1995; II място на „Св. Обретенов”, Провадия – 1998; конкурс „Белведере”, 1999; I награда от Международен конкурс „Борис Христов”, 2004 и др.)

За високото качество при работата с младите певци в часовете по камерно пеене на Елена Каралийска свидетелстват множеството концерти с творби на Монюшко през 2013, 2014, 2015, 2016 година. Оценявам блестящото представяне на студентите и преподавателите от НМА „П. Владигеров”, показали по великолепен начин тези нелеки произведения на полския композитор пред пловдивска публика в концерт през месец март, 2016 в залата на АМТИИ.

Въз основа на казаното дотук давам убедено своя положителен глас за кандидатурата на д-р Елена Бориславова Каралийска-Тръпкова, за присъждане на научното звание „доцент” по 8.3. Музикално и танцово изкуство, за нуждите на НМА „П. Владигеров”, София.

31. 01. 2017

проф. д-р Т. Шекерджиева-Новак